

Pályamunka a Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus által kiírt: „Az én kis falum” Pályázati felhívásának public art művek kistelepüléseken való megvalósítására

pályamunka címe: **Sárkánykút**
helyszín: Bódvalenke

készítette: Imrei Boglárka
fém műves formatervező iparművész

A Bódvalenke – Freskófalú projekt

Ez év júniusában indult el a Bódvalenke –Freskófalú projekt. Bódvalenke 200 lelkes törpefalú, Aggtelektől mintegy 12 km-re. A faluban és környékén gyakorlatilag semmilyen munkalehetőség nincs; a lakosság mintegy 85%-a (a 60 év alatti lakosság több mint 90%-a) roma. A faluban semmilyen közintézmény nincs, egyetlen, fél napon át nyitva tartó vegyesbolt van. A falu lakói a kitörés lehetőségét a turizmus fejlesztésében látják, amire a fontos turisztikai célpont, Aggtelek közelsége, a környező táj szépsége és egy egyedülálló projekt megvalósítása ad alapot: a Freskófalú projekt keretében roma festőművészek vezetésével és tervei alapján, a helyi középiskolások segítségével a cigányok életét, álmait, mítoszait, örömeit és bánatát bemutató freskókat készítenek a bódvalenkei házak falára. Ezzel párhuzamosan kiépítik az alapvető turisztikai infrastruktúráját (kisvendéglő, mini camping) és megkezdik a saját kultúrájukat bemutató tevékenységek (ősi mesterségek) kialakítását, a készülő kézműves házban. Az ehhez kapcsolódó tevékenységekkel együtt (pl.: a falu vízelvezetési problémáinak megoldása, a falut övező lápban tanösvények kiépítése) a projekt évekre képes munkát adni minden munkaképes lakosnak. Az első két freskó elkészült: mindkettő Horváth János festőművész alkotása. Az első kép a „Tűzfejek” c. alkotás– ez egy kicsiny ház mintegy 2,5mx 3m-es falára készült. A második kép a falu egyik bejáratánál fogadja az idelátogatót: „A nap, a hold és a csillagok” c. alkotás a Bari Károly gyűjtéséből ismert eredetmondát dolgozza fel, amelyben egy óriás elrabolja a napot és a holdat, és egy sárkány őrizetére bízta őket, amíg ez emberpár ki nem szabadítja az égitesteket. A turisztikai célpont kialakítása mellett, melynek eredményeként az egész falu egy hatalmas szabadtéri tárlattá alakul, a projekt céljai közé tartozik a falu revitalizálása, a közösségfejlesztés és a munkahelyteremtés.

A Sárkánykút

A falu közepén – egy nagyobb, a falu tervei szerint pihenőparkká átalakítandó terület szélén – mintegy 1200 méter mélyről feltör egy forrás. Jelenleg a forrás vize egy vascsövön keresztül, egy úgynevezett mosótóba ömlik, melyet az asszonyok a mai napig használnak. (Erre a funkcióra hamarosan nem lesz szükség, mivel a projekt keretében beindul egy mosoda is, ami mindenki rendelkezésére áll majd.) Ennek a forrásnak fontos a szerepe a turisztikai kínálat kialakításában: részben a kiváló minőségű vize, részben a köré fonható legendák, mesék, és az erre rászervezhető programok miatt.

Ide terveztem a Sárkánykutat: egy alkotást, amely egyszerre szolgál kútfeül (a forrás vizét a sárkány száján keresztül vezetném ki), és játszó alkalmaságul (a faluban nincs játszótér sem), miközben tökéletesen illeszkedik a falu új arculatához, a falakon megjelenő képek mitikus világához. Hangsúlyozni kell, hogy a Freskófalú projekt lényeges része a falut körülölelő láp megnyitása a turisták előtt; a sárkány – a cigány és magyar mesevilág visszatérő szereplője jól köthető a láphoz, a láp "sárkánytojás" alakú bokor-együtteseire. Fontosnak tartom, hogy az alkotást a falubeliek a magukénak érezzék, a gyermekek birtokba vehessék. Konceptióm alapja egy olyan plasztika kialakítása, amely úgynevezett játszó szoborként definiálható. Méretei, megformálásának módja hívogatja az arra járó, hogy teremtsen kontaktust a szoborral. A gyerekek számára előírt biztonságtechnikai szabványokat figyelembe véve pedig lehetőséget ad kíváncsiságuk, mozgásigényük biztonságos kielégítésére. Emellett a gyermekek absztrakciós képességét is megmozgatja. Az odalátogatók fantáziájára van bízva, hogy a sárkány egyes testrészei a kútként funkcionáló fejrészen kívül mire is használhatóak; mi is éppen az adott formák rendeltetése.

A formák csupán segítséget nyújtanak a funkció kitalálásában; az emberek alakítják, hogy éppen mászásra, üldögélésre, megpihenésre, fényképezkedésre találják-e alkalmasnak. Ezen többletfunkciókkal, az esztétikai, funkcionális értékének növelésével teheti a falu egy kedvelt színpoltjává a helyszínt.

A célközönség fantáziájának megindítása sarkallt arra, hogy figurális irányban gondolkodjam. A figuralitás, valamilyen élőlény ábrázolása, a simogatás, a megszemélyesítés mindenképpen készleten többnyire a gyereket arra, hogy kapcsolatba lépjen az ilyen alkotással. Az általam kreált lény egyes testrészei takarásban, a föld alatt rejtőznek. Mivel fontosnak tartottam azt, hogy ne legyen minden megmutatva milyen állatot is ábrázol, teret szándékoztam adni ezzel a fantáziának. A földből előbukkanó részek absztrahált megformálása, illetve a föld alatt rejlő részek titokzatossága is elősegíti ezt. A szem, a képzelet kiegészíti a nem látott részeket. Az egyes testrészek különböző téri szituációkat eredményeznek; a fej-rész elkeskenyedő forma kialakítása segíti elő, hogy könnyebben hozzá lehessen férni a szájából kifolyó vízhez. A fejbe épített cső nagyrészt rejtve van, ebből folyamatosan áramlik az ivóvíz. A középső elem a legmagasabb, a forma kialakításánál fontos szempont volt a bujkálás lehetőségét is megadni. A farok rész pedig a legalacsonyabb, formája esztétikus részét képezi a lény egészének.

A szabadon formált plasztika nem szerelt elemekből áll össze, hanem monolit egységekből épül fel. Jelentős szerepe van az anyaghasználatnak, hogy ez az elképzelés megoldható legyen. A szálerősített beton kopásállóságában, statikailag, a színvariációk széles tárháza miatt, valamint napjaink divatos anyagaként is megfelelőnek bizonyul. A Sárkánykút megvalósítása magával vonja a „mosótó” átépítését, a jelenlegi fák átültetését, illetve a tér átstrukturálását. A pályázat sikeressége esetén számíthatok a partnertelepülés támogatására, a művem ottmaradását biztosító felhasználási szerződés megkötésére.

Sárkányfesztivál

Ha alkotásom megvalósul, a falu minden tavasszal megrendezheti a Sárkányfesztivált, a sárkány újjászületésének ünnepét. A Sárkányfesztivál gondolata az indiai Holi ünnepre vezethető vissza, amikor az ünneplők színes festékekkel, festékpороkkal öntik le egymást, illetve egy Buddha szobrot. A mi esetünkben a résztvevők a sárkányt festhetik be (nagy nyomású vízzel évente eltávolítandó festékekkel), miáltal a sárkány évente újjászületik. Ez az interaktív művészeti nevelés jelentős állomása lehet a freskófestésben is résztvevő helybéli fiatalok, gyermekek számára - és egyben látványosság az odalátogató turisták számára. A Sárkányfesztivált mindig tavasszal rendeznék, amikor a láb a legszebb, újjászülető arcát mutatja.

